

Rapport om uppföljning av barnfamiljer 2008 med ekonomiskt bistånd i tre år eller mer

Bakgrund och syfte

Enligt ett åtagande i verksamhetsplanen 2008 (VP 2008) vid enheten för ekonomiskt bistånd skulle vi göra hembesök hos barnfamiljer som varit beroende av bistånd för sin försörjning kontinuerligt i tre år eller mer. Syftet var att undersöka om bidragstiden kunde förkortas genom andra insatser än ekonomiskt bistånd som till exempel hushållsekonomisk rådgivning, genomgång av andra bidrag, om hyreskostnaderna var för höga och om det fanns möjlighet att eventuellt förbilliga sina levnadskostnader och så vidare.

Som arbetssätt angavs att vi skulle börja med att göra en kartläggning av dessa barnfamiljer. Resultatet av kartläggningen skulle ligga till grund för vårt fortsatta arbete med familjerna för att bättre kunna stödja dem i att bli självförsörjande.

Begrepp och definitioner

Vi kallar kartläggningen av barnfamiljerna för *uppföljning* eftersom vi redovisar resultaten av samtalen vi har haft med barnfamiljerna i förhållande till bland annat åtagande i VP 2008.

Hushåll är en enhet av människor som delar bostad och ansvarar för varandras försörjning. I denna rapport innebär alltid ordet hushåll en familj med minst en förälder och minst ett barn. Vi använder orden hushåll och barnfamilj synonymt.

Åldersgränsen för *barn* varierar rättsligt beroende på sammanhanget. Myndighetsåldern är 18 år i Sverige och FN:s barnkonvention är tillämpligt för varje människa under 18 år. Enligt föräldrabalken är föräldrarna försörjningsansvariga för barn som går på gymnasiet upp till fyllda 21 år. I vår uppföljning ingår därför även myndiga barn eftersom de är gymnasiestuderande och ingår i hushåll med försörjningsstöd.

Gränsen för *långvarigt biståndsberoende* varierar. I officiell statistik och enligt Socialstyrelsen avgränsas långvarighet av ekonomiskt bistånd till minst tio månader under ett kalenderår. I vår uppföljning har vi tagit med hushåll som har haft bistånd kontinuerligt i minst tre år.

Metod och genomförande

Genom Crystal Enterprice kunde vi i juli 2008 få fram vilka hushåll med barn som hade haft ekonomiskt bistånd från och med maj 2007 till och med april 2008. I målgruppen ingick inte hushåll med endast umgängesbarn. Via ärendehandläggningssystemet Paraplyet undersöktes vilka hushåll, av dessa, som hade haft kontinuerligt bistånd från och med maj 2005 till och med april 2008 och som hade hemmavarande barn. Det framgick att 27 hushåll ingick i målgruppen. Det totala antalet hushåll med bistånd i stadsdelen har varit 476 hushåll genomsnittligt per månad under 2008.

I augusti 2008 skrev avdelningschef Ingrid Widebäck ett brev med information till aktuella hushåll om vad uppföljningen skulle handla om och namngav en handläggare som skulle kontakta dem. Se bilaga.

Den 4 september 2008 skickades brevet ut till de berörda familjerna. I mitten av september började handläggaren att ringa till dessa för att boka tid för hembesök alternativt besök på stadsdelsförvaltningen, för dem som hellre ville det. I telefonsamtalet informerades personerna om vad samtalet skulle röra sig om och att det var två handläggare som de skulle få träffa. Besökstider bokades in tre dagar per vecka från och med den 29 september till och med den 15 november 2008.

Syftet med denna metod var att i lugn och ro tala med familjen om deras situation för att se om det fanns något mer att göra för att familjen skulle kunna uppnå egen försörjning, och hur de såg på det bistånd de hittills fått från enheten.

Sex hushåll av 27 i målgruppen togs inte med i uppföljningen eftersom de hade blivit självförsörjande. Ytterligare ett hushåll föll bort eftersom det var avhyst och gick inte att nå. Handläggaren, projektledaren, har i telefon talat med personer i 20 hushåll och har träffat personer i 13 hushåll.

Sju hushåll deltog inte i uppföljningen av följande skäl: Fem hushåll hade sagt ja till hembesök/besök, men valde senare att inte delta på grund av bland annat egen sjukdom, sjukdom i familjen eller orkade inte på grund av pågående utredning vid barn och ungdomsenheten vid stadsdelsförvaltningen. Två hushåll gick inte att nå per telefon trots många försök till kontakt.

Det totala antalet hushåll blev slutligen 13 barnfamiljer som har deltagit i uppföljningen. Hembesök har gjorts i nio hushåll och fyra hushåll har kommit på besök vid stadsdelsförvaltningen.

En, och samma, handläggare ställde frågor enligt ett frågeformulär som tog upp familjernas situation vad gäller boendet, hälsosituation, barnens fritidsaktiviteter,

familjens nätverk, hur de såg på biståndet i sig och deras möjligheter till självförsörjning. Den andra deltagande handläggaren var med och antecknade svaren.

Den handläggare som intervjuade arbetar inte med handläggning av ekonomiskt bistånd vilket familjerna informerades om. Den andra deltagande handläggaren arbetar med ekonomiskt bistånd, men var inte ansvarig handläggare för det aktuella hushållet, utom i två fall.

De föräldrar som deltagit har haft mycket att berätta. Samtalstiden som avsattes för besöken var 60 minuter. Den tiden har i stort sett kunna hållas med något undantag då det har tagit längre tid. Detta var bland annat fallet i ett hushåll då den 15-årige sonen var med och ville förtydliga vad modern sade på hennes begäran då hennes svenska ord inte räckte till. Alla de utrikesfödda föräldrarna talade bra svenska och tolk begärdes inte.

I rapporten redovisas en lista på frågorna i anslutning till att svaren slutligen redovisas. I avsnittet om analys och reflektion används inte källhänvisningar eller noter, men underlag till hänvisningar finns i den litteraturlista som anges nedan.

Arbetsgruppen för uppföljningen har besatt av Zusanne Ahlin, projektledare, Camilla Stein, Christina Söderström och Britt-Inger Jacobsson-Åhl. Alla är socialsekreterare vid enheten för ekonomiskt bistånd vid stadsdelsförvaltningen.

Beskrivning av barnfamiljerna

I målgruppen barnfamiljer med ekonomiskt bistånd i tre år eller mer ingick 27 hushåll som hade följande familjesituation:

Ensamstående kvinnor med barn	20 hushåll
Ensamstående män med barn	2 hushåll
Gifta sammanboende med barn	3 hushåll
Ogifta sammanboende med barn	2 hushåll

Familjesituationen bland de 13 hushåll som deltog i uppföljningen var följande:

Ensamstående kvinnor med barn	10 hushåll
Gifta sammanboende med barn	2 hushåll
Ogifta sammanboende med barn	1 hushåll

Antalet barn i hushållen var fördelade genom att: sex hushåll hade ett barn, sex hushåll hade två barn och ett hushåll hade fyra barn.

Dessa 13 hushåll hade tillsammans 23 hemmavarande barn, varav 20 barn i åldern från 9 månader till 18 år. Tonårsbarn fanns i sex hushåll och i tre hushåll fanns enbart barn i förskoleåldern. Ett hushåll hade ett gymnasiestuderande barn på 19 år och i ett hushåll fanns även ett vuxet barn som föräldrarna inte var försörjningsansvariga för.

I sju av tretton hushåll var föräldrarna utrikesfödda.

Bara en person av de 16 föräldrarna i uppföljningsgruppen hade arbete. Det var en svensk man som var sammanboende med en svensk kvinna som var arbetslös. Det paret hade bestämt sig för att inte söka bistånd mer och ville klara sig genom att söka hjälp från nätverket vid behov.

Av de resterande 15 föräldrarna som saknade arbete, var fem aktivt arbetssökande och i aktivitet, fyra var på Jobbtorg och en deltog i praktik inom jobb- och utvecklingsgarantin via Arbetsförmedlingen.

En kvinna var föräldraledig med föräldrapenning.

Av de återstående åtta personerna var fem sjukskrivna utan sjukpenning, en hade sjukersättning, en var sjukskriven och hade ansökt om sjukersättning och en kvinna hade nyligen blivit självförsörjande genom sjukersättning och lägre boendekostnad.

Av de 13 hushåll som deltog i uppföljningen visade det sig att elva hushåll vid tidpunkten för uppföljningen fortfarande var biståndssökande.

Sammanfattning av resultaten i uppföljningen

Flertalet av dessa 13 hushåll hade ett förstahandskontrakt på sin bostad. De flesta trivdes i sin bostad och även i sitt bostadsområde.

Alla utom ett hushåll hade läkarkontakt och det var främst de vuxna i familjen som hade det. Mer än hälften av hushållen svarade att de var nöjda med sina kontakter och anser att de får den hjälp de behöver. Några hushåll är missnöjda med sina läkarkontakter eftersom de inte tycker att läkarna förstår hur sjuka de är och/eller känner sig och får därför inte den hjälp de behöver.

Nästan hälften av hushållen svarade att deras barn deltog i fritidsaktiviteter, både i skolan och/eller utanför skolan. Orsaken till att de andra barnen inte deltog i fritidsaktivitet berodde på att de var för små och gick i förskola samt att det var för dyrt och att de inte hade råd med detta.

Alla hushåll sade att de är mest hemma med barnen under sommaren och skolloven eftersom de inte har råd att resa bort, men i stället träffar de släkt och vänner då och gör något tillsammans med dem. I de flesta hushåll träffar barnen båda sina föräldrar och även släkt och vänner.

Flertalet av hushållen uppgav att de har svårigheter med själva ansökningsförfarandet och sade att det blivit krångligare att ansöka om bistånd idag med alla papper och alla kvitton som ska redovisas. Flera uttryckte att de är oroliga varje månad för att biståndet inte ska räcka till och att de därför inte kommer att kunna betala alla sina utgifter. Många ansåg att nivån på normen för försörjningsstöd är för låg vilket leder till ekonomiska svårigheter särskilt när det gäller utgifter i samband med barnens behov. Några var relativt nöjda med det bistånd de fått trots att de ansåg det blivit krångligare och att det är svårt att få biståndet att räcka till.

De flesta hushåll uppgav att de inte hade skulder och därmed inte hade behov av kontakt med budgetrådgivare.

När det gäller vad som skulle kunna påverka dem att bli självförsörjande svarade de flesta att de vill ha ett arbete när vissa förutsättningar är tillgodosedda, som till exempel, att bli frisk och må bättre, få praktik, utbildning eller förskoleplats.

På frågan om hur de skulle leva om den ekonomiska situationen var annorlunda för dem svarade många att de skulle resa mer och inte alltid behöva köpa det billigaste. De skulle köpa bättre mat, köpa mer saker till barnen och kunna göra mer saker både med barnen och även med vänner, som att gå bio till exempel. Andra svarade att de skulle kunna planera sin ekonomi bättre, skulle slippa känna sig i underläge, kunna leva normalt och själv få bestämma över sitt liv.

På frågan om vad som har hänt om det skett ett ”mirakel” och de inte längre behövde söka bistånd svarade de flesta att de då hade fått ett arbete eller kunde söka arbete. Andra svarade att de blivit friska, vunnit pengar, fått ett arv eller blivit bönhörd.

Bedömning av resultaten i förhållande till VP 2008

Om vi kopplar uppföljningen av barnfamiljerna till syftet under åtagandet i VP 2008 med avseende på om hushållen hade alla bidrag de hade rätt till kan sammanfattningsvis sägas att så var fallet. De hade allmänna bidrag som de hade rätt till som barnbidrag, underhållsbidrag och bostadsbidrag.

De flesta hade en rimlig boendekostnad. Ett fåtal hushåll hade efter rådruken inte beviljats bistånd till hela den faktiska hyreskostnaden utan hade fått bistånd till en genomsnittlig lägre hyreskostnad som bedömts vara skälig i förhållande till antalet medlemmar i hushållet och i förhållande till vad låginkomsttagare i allmänhet kan

ha för att kunna bli självförsörjande. Detta minskar bidragsbeloppet för hushållet, och kan utgöra incitament att göra allt för att förbilliga sitt boende, men innebär också en ekonomisk påfrestning för hela familjen tills de har flyttat till ett billigare boende eller på annat sätt kunnat förbilliga kostnaderna.

Det har inte framkommit att hushållen skulle kunna göra mer för att förbilliga sina levnadsomkostnader.

Utifrån resultaten i uppföljningen bedöms att en möjlighet till att kunna förkorta bidragstiden för en del hushåll skulle kunna vara rätt läkarhjälp för att bli frisk och kunna söka arbete eftersom många uppger att de har hälsoproblem och är tidvis sjukskrivna. För andra kunde eventuellt en lämplig praktik eller utbildning kunna underlätta för att ta sig ut på arbetsmarknaden. För någon skulle eventuellt beviljad sjukersättning från Försäkringskassan kunna leda till självförsörjning eller minskat bidragsberoende. Det sistnämnda är dock svårare att få till stånd med tanke på de förändrade reglerna för sjukersättning via Försäkringskassan.

Analys och reflektioner kring målgruppen och resultaten i uppföljningen

De hushåll som har deltagit i uppföljningen utgör nästan hälften av målgruppen och bedöms representera målgruppens familjesammansättning och situation vid stadsdelsförvaltningen relativt väl. De hushåll som inte deltagit har haft en bättre situation rent ekonomiskt eftersom de har blivit självförsörjande under tiden, samt bedöms ha haft en mer problematisk situation då de inte orkat eller velat delta av olika skäl.

Antalet hushåll med bistånd i stadsdelen har genomsnittligt varit 476 per månad under 2008 varför denna målgrupp är förhållandevis liten och utgör cirka sex procent av antalet. Vi har inte tagit fram uppgifter om hur många av samtliga hushåll vid stadsdelsförvaltningen som varit bidragsberoende i tre år under samma period. Om vi hade gjort det som jämförelse kan vi anta att denna grupp hade utgjort en större andel av samtliga långvarigt bidragsberoende hushåll.

Att förhållandevis många hushåll är ensamstående kvinnor med barn är representativt för biståndsberoende nationellt. Av tidigare rapporter framgår att det är just hushållstypen ensamstående kvinnor med barn som relativt sett utgör den största gruppen av biståndsberoende sett till andelen av befolkningen. Ser man till absoluta tal är det däremot gruppen ensamstående män utan barn som är mest förekommande bland de biståndssökande.

Ser man till nationalitet utgör gruppen utrikesfödda en annan riskgrupp för långvarigt biståndsberoende. I vår uppföljning utgjorde den gruppen drygt hälften av hushållen, vilket får anses vara en relativt stor grupp.

Det stora flertalet av föräldrarna är arbetslösa och har hälsoproblem. Av tidigare undersökningar framgår även att gruppen långtidsberoende är arbetslösa utan ersättning, har en svag anknytning till arbetsmarknaden och har sämre hälsa än genomsnittligt.

Att vara bidragsberoende och/eller fattig innebär att leva i en situation med ständig oro för att pengarna inte ska räcka till, och att ofta tvingas avstå från konsumtion som andra i omgivningen eller i skolan mer eller mindre tar för givet. Detta kan ge upphov till känslor av skam och sämre självkänsla för både de vuxna och barnen. Denna otrygghet och känsla av underläge framkommer tydligt i samtalen med våra barnfamiljer. Det familjerna berättat om att de inte har råd att åka på semester och att barnen ibland får avstå från fritidsaktiviteter på grund av brist på pengar stämmer väl överens med resultaten i liknande undersökningar. Dessa familjer har mindre möjligheter att ge barnen stimulans av olika slag.

Svag ekonomi innebär otrygghet och mindre möjlighet att påverka sina livsvillkor. I Sverige förekommer inte någon absolut fattigdom, men däremot relativ fattigdom som är ett socialt fenomen och innebär ett slags utanförskap som är stigmatiserande eftersom man är utestängd från den allmänna livsstilen, och inte kan delta i samhällslivet på samma villkor som andra med bättre ekonomi.

I rapporter har det framkommit att barn i familjer med knapp ekonomi är överrepresenterade på flera områden där barn kan ha problem. Detta gäller till exempel barnmisshandel, mobbning, föremål för barnavårdsutredningar och omhändertagande. Det finns internationell forskning som visar att brist på materiella resurser kan ha negativ påverkan på barns kognitiva utveckling och kan leda till försämrade skolresultat.

För att motverka att barn tvingas leva i familjer med bidragsberoende en längre tid, vilket kan vara synonymt med att vara fattig i relativ bemärkelse, är det av största vikt att socialtjänsten tillsammans med andra instanser och aktörer kan identifiera den bakomliggande problematiken och med riktade insatser kunna göra allt för att stödja föräldrarna till självförsörjning och självständighet. Eftersom fattigdom kan innebära risker för barnet att hamna i problematiska situationer är det av vikt att i handläggningen av ekonomiskt bistånd beakta barns behov och situation.

Lista på frågorna som ställdes

Fråga 1 Bostad:

1 A. Hur länge har ni bott på nuvarande adress? Förstahandskontrakt eller annat hyreskontrakt på boendet?

1 B. Tillgodoser er bostad ditt/era och ditt/era barns behov? (Närhet till skola/förskola, för stor, för liten, för dyr, möjlighet att byta bostad, skulle ett byte kunna inverka menligt för ditt/era barn vad gäller skola, förskola t ex?)

Fråga 2 Biståndet, ekonomin och om möjligheter till självförsörjning:

2 A. Hur ser du/ni på det bistånd ni hittills fått från enheten?

2 B. Vad kan påverka dig/er att bli självförsörjande på kort och på lång sikt, när?

2 C. Har du/ni ansökt om pengar någon annanstans? (Fonder, annat)

2 D. Vet ni om att det finns budgetrådgivare på stadsdelen? De som har skulder: Har du/ni efterfrågat hushållsrådgivning av din handläggare?

2 E. Hur skulle du/ni leva om den ekonomiska situationen var annorlunda för dig/er?

Fråga 3 Hälsa:

Hälsa/ohälsa i familjen? (Handikappade barn/föräldrar, psykiska problem?)

Vid eventuell ohälsa: Har ni den hjälp ni behöver?

Fråga 4 Barn:

4 A. Deltar ditt/era barn i någon fritidsaktivitet i skolan och eller i någon idrottsförening eller liknande utanför skolan?

4 B. Har du/ni/barnet tillgång till dator i hemmet eller någon annanstans utanför hemmet? Har ni någon uppkoppling via bredband?

4 C. Vad brukar ni göra när ditt/era barn har skollov, höstlov, sommarlov?

4 D. Träffar ditt/era barn sina båda föräldrar, släkten, eller andra vuxna i nätverket?

Fråga 5 "Mirakelfrågan":

Om du/ni fritt tänker, fantiserar, att ni inte skulle behöva ansöka om försörjningsstöd mer, vad har hänt då?

Redovisning av svaren

Fråga 1 Bostad:

1 A. Hur länge har ni bott på nuvarande adress? Förstahandskontrakt eller annat hyreskontrakt på boendet?

Fem hushåll har bott mer än 10 år i samma bostad.
Sex hushåll har bott mer än ett år i samma bostad.
Två hushåll har bott mindre än ett år i samma bostad.

Tio hushåll har ett förstahandskontrakt.
Ett hushåll har korttidskontrakt och står i bostadskön.
Ett hushåll har genomgångsbostad och står i bostadskön.
Ett hushåll har en försökslägenhet.

1 B. Tillgodoser er bostad ditt/era och ditt/era barns behov? (Närhet till skola/förskola, för stor, för liten, för dyr, möjlighet att byta bostad, skulle ett byte kunna inverka menligt för ditt/era barn vad gäller skola, förskola ex?)

Tio hushåll sade att de trivs i sitt bostadsområde och med sin bostad.
De har också nära till förskola och skola eller tycker att resvägen till skola/
förskola inte är något problem.

Ett hushåll trivs i sitt bostadsområde men inte med sin bostad som är för trång.
Har långt till förskolan.

Ett hushåll trivs inte alls och ville flytta ifrån gamla dåliga kontakter som bor nära.

Ett hushåll trivs inte alls i bostadsområdet eller med bostaden på grund av dålig
luft och på grund av för mycket biltrafik. Har också långt till förskolan.

Resultatet fråga 1 A och 1 B visar att:

Flertalet har ett förstahandskontrakt. De flesta trivs både i sitt bostadsområde och
med sin bostad och har nära till skola och förskola.

Tre hushåll trivs inte i sitt bostadsområde eller sin bostad på grund av
trångboddhet, har långt till förskola eller för att det är dålig luft på grund av
mycket biltrafik.

Fråga 2 Om biståndet, ekonomin och om möjligheter till självförsörjning:

2 A. Hur ser du/ni på det bistånd ni hittills fått från enheten?

1. "Jättejobbigt, speciellt när jag är sjuk och inte kan gå på Jobbtorg, då får jag avslag. Det är svårt att hitta arbete. Både jag och barnen är ledsna över situationen."
2. "Vi är i stort sett nöjda även om man märkt att det blivit svårare senaste året. Är missnöjd med att på man grund av sjukskrivning får inget SL-kort."
3. "Under all kritik. Nivån på biståndet är för lågt, totalkaos, handläggaren saknar empati."
4. "Snällt att få bistånd överhuvudtaget, biståndet inte så mycket pengar, får låna."
5. "Osäkerhet varje månad, det kan fattas papper vilket gör att utbetalningen försenas. Man kan missa någon sak vilket kan leda till avslag, otydlighet, svårt att få tag i personer, osäkert om man lämnat rätt handlingar. Pengarna räcker knappt till något extra som kläder till barnen eller andra dyra saker som cykel, när de har insamling i skolan, present när barnen är bjudna på kalas eller när någon vill att vi ska gå på bio eller restaurang eller om man vill göra något med barnen som till exempel att gå på museum."
6. "Haft försörjningsstöd länge, nu krångligare att fylla i ansökan. Bra med det försörjningsstöd som vi fått hittills."
7. "Är jobbigt, sitter fast i en rävsax, måste redovisa sina räkningar, kontrollsituation. Det är jobbigt att gå på Jobbtorg på sommaren då andra åker på semester."
8. "Tycker det är jobbigt att ta emot försörjningsstöd. Skulle helst vilja slippa det. Vill klara mig själv. Känner att jag är i underläge mot andra."
9. "Pengarna räcker inte, barnen är sura och vill ha grejer som andra kompisar har, är sura för att vi inte har råd. Extrautgift när barnen ska ha med egen matlåda på utflykter."
10. "Beror på handläggaren, vissa förstår inte mig, viktigt med kontakten. Vill leva som alla andra, kunna köpa det jag vill, prioriterar barnets behov. Försörjningsstödet räcker inte till mycket, klarar mig inte alltid på biståndet och måste låna av kompis."

12. "Vi lever på min sambos inkomster nu, han arbetar sju dagar i veckan och har ont i magen. Jag kan inte gå till Jobbtorg längre. Känner mig dåligt behandlad av Jobbtorgetts coach. Det är så många människor på Jobbtorg och man får vänta så länge på att få använda datorerna. Fick avslag på ansökan om försörjningsstöd vilket påverkade vårt barn negativt. Kraven på bistånd är orimliga, fick panikångest, kände mig förnedrad och felplacerad på Jobbtorg. Det är krångligare nu att ansöka om försörjningsstöd. Man måste lämna in rätt papper och kvitton och jag har stora problem med alla papper, känner mig stressad och ansökan blir försenad. Jag vet om att man inte ska leva på bistånd under längre tid. Just nu söker vi inte bistånd och vi får ibland hjälp av våra föräldrar för att klara oss."

13. "Jag blev nyligen självförsörjande eftersom jag fått en ny lägenhet med billigare hyra och klarar mig på mina bidrag och på hel sjukersättning. Det har hänt så mycket bra saker för mig den sista tiden."

Resultatet fråga 2 A visar att:

Flertalet tycker de har svårigheter både med ansökningsförfarandet av försörjningsstöd och att klara av alla sina utgifter med försörjningsstödet, särskilt med tanke på utgifter i samband med barnens behov.

Några anser sig vara relativt nöjda med det bistånd de fått hittills trots att de tycker det har blivit krångligare att ansöka, och att försörjningsstödet inte räcker till.

2 B. Vad kan påverka dig/er att bli självförsörjande på kort och på lång sikt, när?

1. "Om jag hittar ett arbete jag orkar med."
2. "Bli frisk och att må bättre. Få komma tillbaka till praktiken på Blå Band i Skärholmen."
3. "Bli friskare, få bättre hälsa och få ett arbete med människor."
4. "Orkar inte med någonting alls just nu. Allt står still."
5. "Att får en praktik som ger arbete genom Arbetsförmedlingen."
6. "Få bättre hälsa psykiskt och fysiskt. Svårt att få arbete på grund av min ålder (55 år) och på grund av att jag är sjuklig."
7. "Få en praktik, eventuellt ta en distansutbildning, få ett arbete."

8. "Bli frisk, må bättre och få ett arbete."
9. "Vidarutbilda mig, få bättre självförtroende, bli bra i min onda axel."
10. "Att få ett arbete där lönen räcker så att vi blir självförsörjande. Tittat på olika yrkesutbildningar, men vi klarar oss inte ekonomiskt med studielån."
11. "Få förskoleplats så att jag kan börja läsa på SFI. När jag mår bättre vill jag söka arbete."
12. "Jag har nyligen blivit självförsörjande eftersom jag fått hel sjukersättning och ny bostad med lägre hyra."
13. "Söker just nu inte försörjningsstöd. Min sambo arbetar och jag har varit arbetslös i åtta år. Jag vill att Arbetsförmedlingen hjälper mig till en utbildning, men de gör inte det. Jag vill arbeta i reception och få utbildning som webbdesigner. Det är svårare att få arbete nu sedan jag fått barn och varit arbetslös länge."

Resultatet fråga 2 B visar att:

Flertalet vill ha ett arbete bara vissa förutsättningar är tillgodosedda, som bland annat utbildning, praktik, bli frisk och må bättre samt att få förskoleplats.

2 C. Har du/ni ansökt om pengar någon annanstans? (Fonder, annat)

Nio hushåll svarade nej.

Fyra hushåll svarade ja. Ansökt via Stockholms stads fonder, hos kyrkan, hos Föreningen för välgörenhetens ordnande (FVO) eller FVO:s barnfond.

Resultatet fråga 2 C visar att:

Flertalet har inte ansökt om pengar någon annanstans.

Fyra hushåll har tidigare ansökt om pengar ur fonder och/eller genom kyrkan.

2 D. Vet ni om att det finns budgetrådgivare på stadsdelen? De som har skulder: Har du efterfrågat hushållsrådgivning av din handläggare?

Åtta hushåll svarade nej. Har inga skulder och har inte efterfrågat hushållsrådgivning hos handläggaren.

Fyra hushåll svarade ja. De hade kontakt med budgetrådgivare eller står i kö för det.

Ett hushåll svarade nej. Har skulder i form av böter hos Kronofogdsmyndigheten (KFM) som avbetalas. Visste inte att det fanns budgetrådgivare.

Resultatet fråga 2 D visar att:

Flertalet svarade att de inte visste att det fanns budgetrådgivare på stadsdelen men de hade heller inga skulder och hade inte heller efterfrågat hushållsrådgivning hos sin handläggare.

Fyra hushåll svarade ja eftersom de redan hade kontakt med budgetrådgivare eller stod i kö till sådan.

Ett hushåll visste inte att det fanns budgetrådgivare på stadsdelen och hade skulder i form av böter till KFM som avbetalades.

2 E. Hur skulle ni/du leva om den ekonomiska situationen var annorlunda för dig/er?

1. ”Jag skulle vara lugnare, köpa bättre mat, köpa mer saker till barnen, köpa nya kläder till barnen så att de kan ha samma som sina kompisar.”
2. ”Jag skulle resa och jag skulle kunna ha ett SL-kort.”
3. ”Skulle leva som idag men ha bättre mat. Skulle kunna delta i föreningsliv och kunna gå på föreläsningar jag är intresserad av.”
4. ”Jag har inga större pretentioner, men jag skulle köpa mer saker till mina barnbarn och lite nya kläder till mig själv.”
5. ”Jag skulle känna mig tryggare och inte behöva oroa mig för oförutsedda utgifter. Slippa att alltid behöva köpa det billigaste, resa, åka på semester, göra mer saker med barnen som bowla, gå på bio och restaurang. Det är tryggare att ha en lön som man vet kommer samma datum varje månad så man kan planera.”
6. ”Skulle ha ett mer normalt liv. Har man ett arbete har man ett normalt liv. Vi skulle slippa att alltid känna oss i underläge mot andra bara för att vi lever på socialbidrag.”
7. ”Resa och köpa bättre mat.”

8. ”Resa, ta körkort, köpa bil, kunna ge barnen lite extra.”
9. ”Ge barnen mer så att de inte känner sig utanför. Kunna gå på bio med vänner.”
10. ”Resa, träffa familjen i hemlandet, unna mig själv lite mera, hjälpa familjen i hemlandet. Känna att ingen ska kunna säga åt mig att göra det och det. Få känna mig vuxen, fri och att själv få bestämma över mitt liv. Jag känner mig liten och inte vuxen i kontakten stadsdelsförvaltningen.”
11. ”Vet inte.”
12. ”Skulle leva som vanliga människor. Då har vi har arbete båda två och vi känner oss stolta inför barnen när vi går till arbetet. Planera för att ha bra yrken.”
13. ”Resa, hälsa på sina föräldrar lite oftare, göra mer saker med barnen, handla lite mera.”

Resultatet fråga 2 E visar att:

Hushållen skulle i större utsträckning göra resor, köpa bättre mat och inte alltid behöva köpa det billigaste. De skulle känna sig tryggare, lugnare, leva ett normalt liv, kunna köpa mer saker till barnen och till sig själva.

Fråga 3 Hälsa:

Hälsa/ohälsa i familjen? (Handikappade barn/förälder, psykiska problem?) Vid eventuell ohälsa: Har ni den hjälp ni behöver?

Åtta hushåll är nöjda med sina och sina barns läkarkontakter och anser att de får den hjälp de behöver.

Fyra hushåll är missnöjda med sina läkarkontakter på vårdcentralen. De tycker inte att läkarna förstår hur sjuka de är och/eller känner sig, och får därför inte den hjälp de behöver. Missnöje finns också på grund av att de får byta läkare för ofta.

I nio hushåll var inte barnen sjuka och hade inte läkarkontakt, men där förälder har läkarkontakt på grund av sjukdom.

I ett hushåll hade varken barn eller förälder behov av läkarkontakt.

Resultatet fråga 3 visar att:

Flertalet av hushållen var nöjda med sina egna och barnens läkarkontakter och tyckte de fick den hjälp de behövde.

Fyra hushåll var missnöjda med sina läkarkontakter och kände sig oförstådda och fick inte den hjälp de behövde.

I nio hushåll hade ingen av barnen läkarkontakt, men förälder hade det.

I ett hushåll hade vare sig barn eller förälder någon läkarkontakt.

Fråga 4 Barn:**4 A. Deltar ditt/era barn i någon fritidsaktivitet i skolan och eller i någon idrottsförening eller liknande utanför skolan?**

Sju hushåll svarade nej eftersom de hade små barn i förskola eller att det var för dyrt och inte hade råd.

Sex hushåll svarade ja. Barnen deltar i skolans utbud av aktiviteter, bland annat schack, bordtennis och fotboll. Utanför skolan deltar barnen i musikkurs, danskurs, fotbollsförening, spelar basket eller går på ungdomsgård samt tränar.

Resultatet fråga 4 A visar att:

Nästan hälften av hushållen svarade att barnen deltog i fritidsaktiviteter både i skolan och/eller utanför skolan.

Drygt hälften av hushållen svarade nej eftersom de hade förskolebarn eller att det var för dyrt och inte hade råd.

4 B. Har du/ni/barnet tillgång till dator i hemmet eller någon annanstans utanför hemmet?

Tio hushåll har dator hemma, ofta av äldre modell och tre hushåll har inte Internet. Tre hushåll hade ingen dator hemma men barnen hade tillgång till dator i skolan.

4 C. Har ni någon uppkoppling via bredband?

Sju hushåll svarade ja och har då den billigaste uppkopplingen.

Resultatet fråga 4 B och 4 C visar att:

Flertalet har dator hemma, ofta av äldre modell, några har inte Internet. Tre hushåll har inte tillgång till dator i hemmet men har det i skolan. Drygt hälften av hushållen har uppkoppling till Internet via bredband och då det billigaste.

4 D. Vad brukar ni göra när ditt/era barn har skollov, höstlov, sommarlov?

Alla tretton hushåll svarade att de mest är hemma. Har inte råd med resor. De gör inget speciellt förutom att umgås med vänner/släkt och barnen träffar sina kamrater och gör saker med dem.

Resultatet fråga 4 D visar att:

Alla hushåll är mest hemma eftersom de inte har råd att resa bort. De träffar släkt och vänner och gör saker tillsammans med dem.

4 E. Träffar ditt/era barn sina båda föräldrar, släkten, eller andra vuxna i nätverket?

Tio hushåll svarade ja. I tre hushåll bor barnen hos båda föräldrarna. Ett hushåll svarade nej, och släktingarna bor för långt ifrån. Ett hushåll svarade nej, träffar inte sin pappa, men sin mormor och morfar. Ett hushåll svarade nej eftersom den ena föräldern är död, men barnet träffar sina vuxna syskon med familjer.

Resultatet 4 E visar att:

Flertalet barn träffar båda sina föräldrar och andra vuxna i sitt nätverk.

Fråga 5 "Mirakelfrågan": Om du/ni fritt tänker, fantiserar, att ni inte skulle behöva ansöka om försörjningsstöd mer, vad har hänt då?

1. "Fått ett arbete, blivit frisk och har en bil."
2. "Fått ett bra arbete."
3. "Fått ett arbete, blivit frisk och glad."
4. "Fått ett arbete som jag är utbildad till inom sjukvården."

5. "Fått ett arbete som jag kan klara av. Vunnit på Lotto."
6. "Fått en lottovinst och kan söka arbete i lugn och ro."
7. "Vunnit pengar, fått egen bostad som har lagom hyra, fått ett arbete. Har ett tryggare liv, en tryggare vardag och tryggare inkomster."
8. "Att inte behöva ansöka om försörjningsstöd längre. Svår fråga."
9. "Vet inte. Svårt att svara på."
10. "Vunnit på Lotto eller fått ett arv och blivit botad från min sjukdom."
11. "Att gud har tänkt på henne och att hon har blivit bönhörd på riktigt. Att hon är stark och bra. Att hon har en man som är stark, bra, som jobbar och som inte slår."
12. "Kunna söka arbete utan att känna det tvång som stadsdelsförvaltningen har. Träffat en man som kan försörja familjen. Fått ett passande arbete. Känna att det som känns tungt har lättat från mina axlar."
13. "Slippa all redovisning till handläggaren. Tror att ha startat egen rörelse."

Resultatet fråga 5 visar att:

Ett flertal har fått ett arbete eller kan söka arbete.
Har blivit frisk.
Har vunnit pengar t ex på Lotto.
Fått ett arv.
Har en egen rörelse.
Slipper att ansöka om försörjningsstöd.
Blivit bönhörd.
Vet inte. Svår fråga.

Tidigare rapporter och litteratur som vi tagit del av:

Arnsvik, Anders (2008). *Forskning om försörjningsstöd i svensk socialtjänst*. En kunskapsöversikt. FoU- Nordväst i Stockholms län.

Jonasson, Inger (2004) *Rehabilitering eller utanförskap? – Om sjuka, nollplacerade med ekonomiskt bistånd*. Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Lundström, Tommy& Wiklund, Stefan (2000). *Att växa upp i familjer med långvarigt försörjningsstöd*. En forskningsöversikt om barns uppväxtvillkor i familjer med socialbidrag och med små ekonomiska resurser. Stockholms stad och Stockholms universitet. FoU-rapport 2000:3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2006). *Barnperspektivet vid långvarigt ekonomiskt bistånd och i avhysningsärenden*. Rapport 2006:23.

Socialstyrelsen (2003). *Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd*. Elander Gotab AB, Stockholm.

Projekt Barnstöd i Stockholm (2004) *Barnperspektivet i praktiken*. Slutrapport från Barnstöd i Stockholm. Dnr/ SotN:119-0118/2004.

Till

U P P F Ö L J N I N G

Enheten för ekonomiskt bistånd vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning gör under år 2008 en uppföljning av situationen för alla barnfamiljer som fått ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd i sammanlagt minst tre års tid.

Familjerna kommer att få träffa en/två speciella handläggare som kommer att samtala med de vuxna familjemedlemmarna. Syftet är att i lugn och ro prata om familjens situation för att se om det finns något mer att göra för att familjen ska bli självförsörjande. Vi vill också veta hur familjerna ser på det bistånd de hittills fått från enheten, om man är nöjd eller om det finns saker som man skulle vilja ändra på.

Din familj har fått ekonomiskt bistånd under en längre tid och det är därför vi nu skriver för att informera dig.

Socialsekreterare Zusanne Ahlin kommer att ta kontakt med er för att bestämma tid för samtal. Vi tror att det vore bra om samtalet kan ske hemma hos er, och vi hoppas att ni också tycker det. Om ni hellre vill komma hit till kontoret på Telefonvägen 30 så går det självfallet också bra.

Har ni några frågor redan nu så är ni välkomna att ringa socialsekreterare Zusanne Ahlin på telefonnummer 508 23 319 eller enhetschef Eva Schweitz på telefonnummer 508 22 310.

Med vänlig hälsning

Ingrid Widebäck
avdelningschef